

**Громадська організація
«Київська наукова організація
педагогіки та психології»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ**

учасників міжнародної
науково-практичної конференції:

**СУЧАСНА СИСТЕМА
ОСВІТИ І ВИХОВАННЯ:
ДОСВІД МИНУЛОГО –
ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ**

2–3 жовтня 2020 року

Київ
2020

УДК 37.01«312»(063)
С91

Сучасна система освіти і виховання: досвід минулого – погляд у майбутнє: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 2–3 жовтня 2020 року). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2020. – 152 с.

УДК 37.01«312»(063)
С91

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасна система освіти і виховання: досвід минулого – погляд у майбутнє». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

© Колектив авторів, 2020
© Київська наукова організація педагогіки та психології, 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Воронєцька В. В.

КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНОСТІ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ
УЧНІВ ГІМНАЗІЇ..... 8

Голозубова О. В., Карабцова В. Т.

ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ..... 11

Зайченко Н. І.

ЗАСОБИ РЕЛІГІЙНОГО ВИХОВАННЯ ЗА ІСПАНСЬКИМИ
ПЕДАГОГІЧНИМИ ТРАКТАТАМИ МЕЖИ ХІХ – ХХ СТ. 15

Мараренко О. І.

ДОСВІД НАДАННЯ РЕЛІГІЙНОЇ ОСВІТИ
В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКОЛАХ НОРВЕГІЇ..... 18

Могильна Ю. І.

ПРОБЛЕМАТИКА НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В ШКІЛЬНІЙ
СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ..... 22

Пасічник Л. Л.

РОЛЬ ЦЕНТРІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ НІМЕЧЧИНИ
В ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС СТАЖУВАННЯ (РЕФЕРЕНДАРІАТУ)..... 24

Сушко Н. С.

ГАЇВКА – ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ НАРОДНОГО ФОЛЬКЛОРУ
ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ..... 26

Щербак І. В.

ОГЛЯДОВИЙ АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНИХ ХОЛДИНГІВ:
THE WORLD UNIVERSITY RANKINGS, QS WORLD UNIVERSITY
RANKINGS TA THE ACADEMIC RANKING OF WORLD
UNIVERSITIES..... 29

СЕКЦІЯ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Борзик О. Б., Бобрус Т. С.

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ
ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В ХОДІ ВИВЧЕННЯ
ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»..... 33

Дручик А. С., Шелюк Ю. С. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ЕКОЛОГІЯ».....	37
Жидкова О. О., Турута О. В. ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	40
Іванишин О. Д. ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ ЯК ФАКТОРА ЖИТТЕВОГО УСПІХУ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	43
Карпенко Г. М. ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	45
Мілько-Бутовська Л. А., Моклюк М. О. ТЕХНОЛОГІЯ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ.....	47
Мокрицька В. А. НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКИЙ АСПЕКТ АНАЛІЗУ НОВЕЛИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В 11 КЛАСІ.....	51
Мудрик О. В. ВЕБ-КВЕСТ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	54
Нечитайло Л. Г., Карабцова В. Т. ОСВІТА ХХІ СТОЛІТТЯ: ОНЛАЙН ЧИ ОФЛАЙН?.....	57
Олесь Н. М., Моклюк М. О. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	60
Романова О. О. КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	64
Тамаркіна О. Л. ОВОЛОДІННЯ ФАХОВОЮ ЛЕКСИКОЮ В УМОВАХ САМОСТІЙНОГО НАВЧАННЯ	68
Шелюк Ю. С., Дмитрук В. С. ФОРМУВАННЯ ПОНЯТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕМИ: «АДАПТАЦІЇ» (БІОЛОГІЯ І ЕКОЛОГІЯ 11 КЛАС, РІВЕНЬ СТАНДАРТУ).....	71

3. Зимняя И. А., Шашенкова Е. А. Исследовательская работа как специфический вид человеческой деятельности. Ижевск, 2001. 105 с.
4. Марченко О. В. Організація науково-дослідницької діяльності учнів у загальноосвітньому навчальному закладі. *Нива знань* : наук.-метод. Альмонах, 2004. № 4. С. 48–52.
5. Савенков А. И. Психологические основы исследовательского подхода к обучению : учеб. пособ. Москва, 2006. 480 с.
6. Ягенська Г. В. Формування дослідницьких умінь учнів 7-9 класів на уроках та в позакласній роботі з біології. Луцьк, 2011. 105 с.

Дручик А. С., студентка II курсу магістратури
природничого факультету

Шелюк Ю. С., кандидат біологічних наук, доцент,
завідуюча кафедри ботаніки, біоресурсів
та збереження біорізноманіття

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ЕКОЛОГІЯ»

В умовах екологічної кризи пріоритетною є екологічна освіта. Питання використання інтерактивних методів навчання на уроках біології під час вивчення теми «Екологія», зокрема і при дистанційному навчанні, є надзвичайно актуальним, бо забезпечує формування екологічної культури в учнів, і відповідає задачам екологічної освіти. Інтерактивні методи навчання дозволяють досягти значних результатів в системі екологічної освіти в старшій школі [1].

Враховуючи вищесказане, метою роботи було проаналізувати доцільність використання інтерактивних методів навчання при вивченні теми «Екологія» в старшій ланці школи в умовах звичайного і дистанційного навчання учнів.

Інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, де учні можуть об'єднуватись в творчі групи, самостійно аналізувати, осмислювати поставлені задачі, шукати шляхи вирішення екологічних проблем [1; 2]. До інтерактивних методів можна віднести тренінг, гру, об'єднання в творчі групи, дебати, метод проєктів. Під час дистанційного навчання в умовах карантину можна успішно застосовувати елементи інтерактивно-

го навчання на онлайн-уроках за допомогою сервісів Zoom.us, Facebook-Live, Skype, Screencast-o-matic, Quizizz, Kahoot.

Дебати варто організувати для формування і захисту своїх позицій щодо конкретної екологічної, економічної чи соціальної проблеми двома чи більше учасниками. Метою є аналіз і обговорення екологічних проблем які не мають простого розв'язання і вирішення (наприклад, вирощування екопродукції – «за» чи «проти»). Діти можуть висловити свою позицію з цього питання об'єднавшись в творчі групи, як на звичайному уроці, так і використовуючи конференції в сервісі Zoom.

Гра, як спосіб для зацікавлення під час розгляду важливих змодельованих ситуацій екологічного спрямування. Варто застосовувати при вивченні і обговоренні таких тем як: зростання народонаселення, що сприяє загостренню проблеми споживчих ресурсів; знищення лісів, яке приводить до порушення екологічної рівноваги; проблем експлуатації АЕС і радіоактивного забруднення; забруднення повітря, ерозії ґрунтів, питної води, питання парникового ефекту, зміни клімату; вимирання багатьох видів рослин і тварин. У грі можна визначити себе прихильником екологічного оптимізму чи песимізму, і обговорити екологічні проблеми зі своєї точки зору. Водночас, гра піднімає інтерес до розгляду важливих проблем і розвиває критичне мислення. Учні можуть наводити докази «за» і «проти» альтернативних позицій (наприклад, які шляхи збереження навколишнього середовища від засмічення? Як вирішити дану проблему? Який мій внесок у вирішенні екологічних проблем?). Гра сприяє усвідомленому засвоєнню матеріалу під час звичайного навчання і частково може використовуватися при організації дистанційного навчання.

Аналіз історій та ситуацій як докладний розбір реальної або вигаданої ситуації у світі (наприклад, ситуація, в якій описано реальні події в конкретній країні світу, з групою людей чи з громадою). Це дає змогу учням проаналізувати, обговорити ситуації, з якими вони можуть зіткнутися в реальному житті, передбачити і оцінити наслідки. Головна цінність цього методу в тому, що учні самі мають змогу експериментувати з майже реальними ситуаціями, передбачати наслідки (наприклад, SARS-CoV-2 та екологія –наскільки покращився стан атмосферного повітря під час загального карантину в 2020 році? Чи справді від забрудненого повітря помирає більше людей, ніж від SARS-CoV-2? Як швидко могла б відбутись «екологічна реабілітація»? Діти аналізують звіти супутників NASA і Європейського космічного агентства про рівень забруднення повітря в певній країні, зниження рівня забруднення повітря під час карантину, обдумують причини закриття і обмеження роботи підприємств під час карантину, обмеження руху транспорту, дослідження ВООЗ про вплив забруднення атмосфери й гідросфери на організм людини і приймають власне рішення щодо цієї екологічної проблеми.

Метод аналізу історій та ситуацій може бути цікавим при вивченні актуальних проблем під час дистанційного навчання в онлайн сервісах.

Метод проєктів (наприклад, участь у надзвичайно популярному на сьогодні проєкті «Zero Waste Day», чи можливість реєстрації на Всеукраїнському проєкті «Zero Waste School», який сприяє запровадженню культури сортування відходів у школах та громадах). Під час дистанційного навчання можлива реалізація власних проєктів (збір і утилізація пластикових кришечок, батарейок; грінвошинг (greenwashing); проєкт «Тиждень без пластику»). Метод проєктів – це тривалий процес, під час якого учні проводять дослідження, обговорюють проблеми, організовують експедиції в природу, дають інтерв'ю для місцевих газет, що дає їм можливість проявити свої здібності. Метод проєктів може застосовуватися як для індивідуальної роботи, так і в групах.

Інтерактивні сервіси миттєвого опитування дозволяють швидко розглянути інтерактивні навчальні матеріали, які містять інструкції, навчальні контент-тексти, малюнки, відео, посилання, включно з завданнями для самоперевірки та самостійного вивчення на сервісах Zoom.us, FacebookLive, Skype, Screencast-o-matic, а також для створення вікторин сервісу Quizizz.

Отже, використання інтерактивних методів навчання під час вивчення теми «Екологія» можуть сприяти формуванню в учнів зацікавленості до навчання, критичного мислення в умовах очної та дистанційної форм навчання.

Література:

1. Коренева Л.И. Современные интерактивные методы обучение в системе повышения квалификации руководящих кадров / Л.И. Коренева М. : Научн. изд., 2003. 167 с.
2. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пирожниченко // Ст. наук. вісник. К. : 2003. 86 с.